

Aplicații ale numerelor complexe în Geometrie

Absolvent: **Haliță Diana-Florina**

Coordonator științific: **Prof. Dr. Sălăgean Grigore**

UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE MATEMATICĂ ȘI INFORMATICĂ
Specializarea Matematică-Informatică, linia de studiu română

29 Iunie 2012

1 Introducere

2 Capitolul I

3 Capitolul II

4 Probleme

5 DIDACTICA MATEMATICII 2011

6 DIDACTICA MATEMATICII 2012

7 Bibliografie

Motivația:

- Cu ajutorul numerelor complexe se vor redescoperi vectorii, trigonometria și geometria.
- Îmbinarea dintre cele două domenii: cel al Numerelor Complexe și cel al Geometriei este una inedită.
- Interdisciplinaritatea

Conținut:

- Capitolul I: sunt detaliate aspecte teoretice, rezultatele clasice ale analizei complexe referitoare la tema aleasă.
- Capitolul II: am propus spre rezolvarea cu ajutorul numerelor complexe teoreme și probleme de geometrie.

CAPITOLUL I - Numere complexe - definiții

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator

științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

- Proprietăți generale
- Măsura unui unghi. Unghiul a două drepte
- Caracterizarea segmentului, a semidrepte și a drepte
- Afixul unui punct care împarte un segment într-un raport dat
- Condiții de coliniaritate, perpendicularitate și conciclicitate
- Triunghiuri asemenea
- Ecuațiile drepte în plan
- Ecuațiile unui cerc în plan
- Produsul real. Produsul complex
- Transformări geometrice
  - Translația
  - Simetria
  - Rotația
  - Omotetia
  - Inversiunea

CAPITOLUL II - Teoreme și probleme rezolvate cu ajutorul numerelor complexe

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

- Probleme diverse
- Probleme de coliniaritate și conciclicitate
- Probleme de asemănare a două triunghiuri
- Probleme de construcție de guri geometrice
- Teoreme faimoase din geometrie
  - TEOREMA LUI PAPPUS
  - TEOREMA LUI EULER
  - *RELAȚIA LUI EULER
  - *INEGALITATEA LUI PTOLEMEU
  - TEOREMA LUI POMPEIU
  - DREAPTA LUI EULER
  - DREAPTA LUI SIMSON
  - *RELAȚIA LUI VAN AUBEL

CAPITOLUL II - Teoreme și probleme rezolvate cu ajutorul numerelor complexe

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator

științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

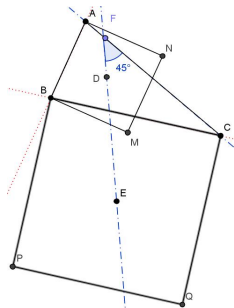
DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

- Probleme de paralelism și perpendicularitate
- Teoreme prezentate în cadrul Sesiunilor de Comunicări
  - *TEOREMA LUI NAPOLEON
  - * CERCUL CELOR NOUĂ PUNCTE ALE LUI EULER
  - *DREAPTA LUI SIMSON
  - Problema celor 4 cercuri
  - *J.PETERSEN-P.H.SCHOUTE
  - *Problema triunghiurilor congruente
  - *OM St. Petersburg 2000
  - *TST Iugoslavia 1992
- Probleme date la concursuri și olimpiade școlare

PROBLEME DIVERSE - 3.1.7

Problema

Pe laturile AB și BC ale triunghiului ABC se construiesc pătrate având centrele D și E , a.î. punctele C și D sunt situate de aceeași parte a dreptei AB , iar punctele A și E sunt separate de dreapta BC . Să se arate că dreptele AC și DE se intersectează după un unghi de 45° .

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

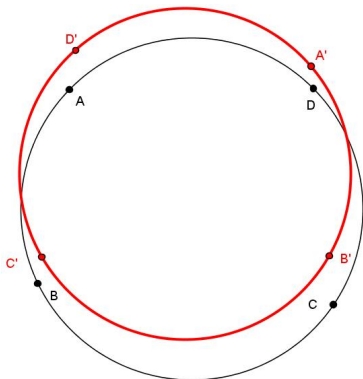
DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

PROBLEME DE COLINIARITATE ȘI CONCICLICITATE - 3.2.8

Problema

Fie $A(z_A), B(z_B), C(z_C), D(z_D)$ patru puncte pe un cerc. Arătați că picioarele perpendicularelor din A, B pe dreapta CD și picioarele perpendicularelor din C, D pe dreapta AB sunt conciclice.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator

științific:
Prof. Dr.

Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

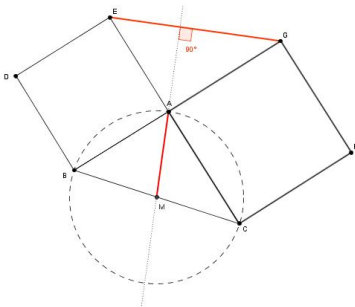
DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

PROBLEME DE PARALELISM ȘI PERPENDICULARITATE - 3.6.2

Problema

Fie triunghiul ABC și $ABDE$, $ACFG$ două pătrate exterioare acestuia pe laturile AB și AC . Fie M mijlocul lui BC . Să se arate că $EG \perp AM$ și $EG = 2 \cdot AM$.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:

Haliță

Diana-Florina

Coordonator

științific:

Prof. Dr.

Sălăgean

Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

2011

DIDACTICA

MATEM-

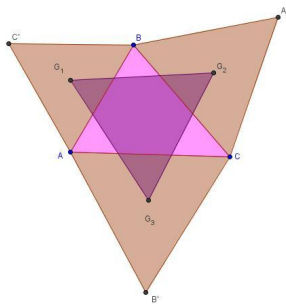
ATICII

2012

Teorema lui Napoleon

Problema

În exteriorul triunghiului ABC se construiesc triunghiurile echilaterale pozitiv orientate ACB , BAC , CBA . Demonstrați că centrele de greutate ale acestor triunghiuri formează un triunghi echilateral.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

Teorema lui Napoleon

În demonstrarea teoremei este nevoie de următoarele rezultate:

Lemă:

Fie $A_1(a_1), A_2(a_2), A_3(a_3), B_1(b_1), B_2(b_2), B_3(b_3)$. Se dau triunghiurile $A_1A_2A_3$ și $B_1B_2B_3$. Știind că cele două triunghiuri sunt la fel orientate putem spune că următoarele afirmații sunt echivalente:

i) triunghiurile $A_1A_2A_3$ și $B_1B_2B_3$ sunt asemenea în această ordine

ii)
$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} = 0.$$

Observație:

Triunghiul ABC este asemenea cu triunghiul $BCA \Leftrightarrow$ triunghiul ABC este echilateral și are loc $a + \varepsilon \cdot b + \varepsilon^2 \cdot c = 0$, unde ε este rădăcina complexă nereală, de ordinul 3 a unității.

Teorema lui Napoleon

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:

Haliță

Diana-Florina

Coordonator

științific:

Prof. Dr.

Sălăgean

Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

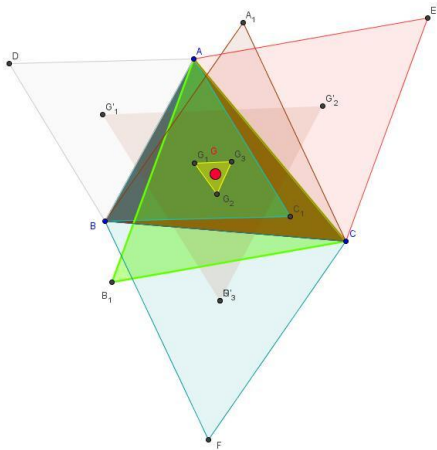
2011

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

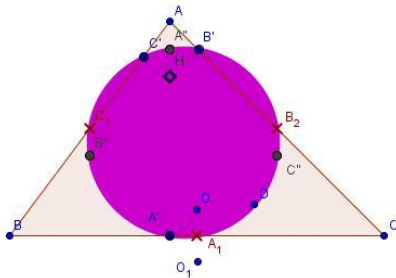
2012

Cercul celor nouă puncte ale lui Euler

Problema

Mijloacele laturilor unui triunghi, picioarele înălțimilor, mijloacele segmentelor ce unesc vârfurile cu ortocentrul sunt nouă puncte situate pe un cerc, cu centrul în mijlocul segmentului care unește centrul cercului circumscris triunghiului dat cu ortocentrul și cu raza egală cu jumătate din raza cercului circumscris, numit cercul lui Euler.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

DREAPTA LUI SIMSON

Problema

Fie A, B, C, L, M, N șase puncte pe un cerc. Atunci dreptele lui Simson ale punctelor L, M, N în raport cu triunghiul ABC se intersectează într-un singur punct dacă și numai dacă dreptele lui Simson ale punctelor A, B, C în raport cu triunghiul LMN se intersectează într-un singur punct. În plus în acest caz cele șase drepte ale lui Simson se intersectează în mijlocul segmentului format de ortocentrele triunghiurilor ABC și LMN .

DREAPTA LUI SIMSON

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:

Haliță

Diana-Florina

Coordonator

științific:

Prof. Dr.

Sălăgean

Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

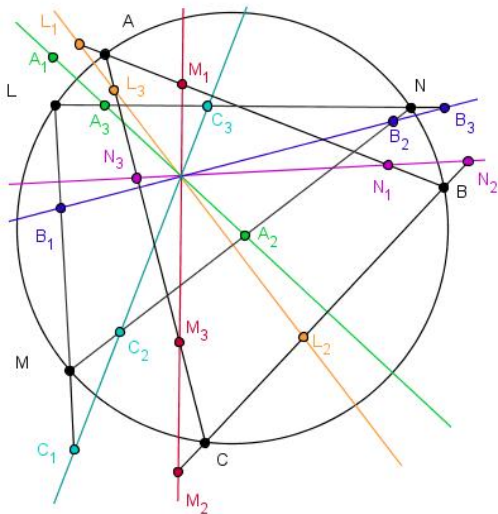
2011

DIDACTICA

MATEM-

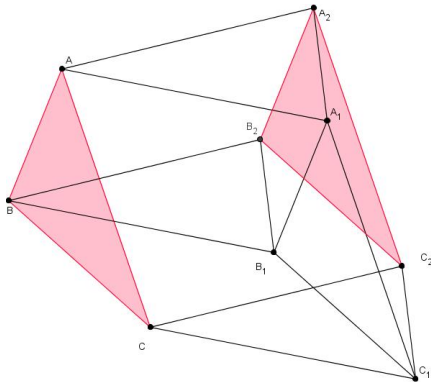
ATICII

2012

Problema

Presupunând că triunghiurile ABC și $A_1B_1C_1$ sunt asemenea și că triunghiurile AA_1A_2, BB_1B_2 și CC_1C_2 sunt și ele asemenea arătați că triunghiurile $A_2B_2C_2$ și ABC sunt asemenea.

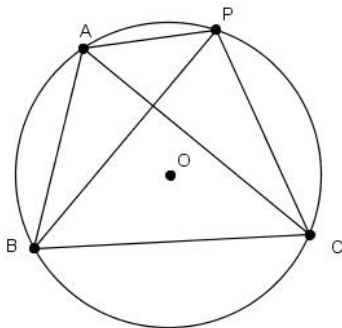

Problema triunghiurilor congruente

Problema

Fie P un punct situat pe cercul circumscris unui triunghi ABC . Să se arate că ortocentrele triunghiurilor PAB , PBC , PCA formează un triunghi congruent cu cel dat.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

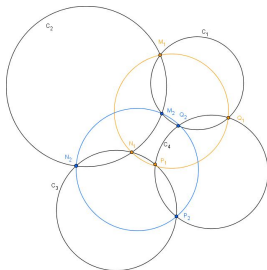
DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

Problema celor 4 cercuri

Problema

*Fie C_1, C_2, C_3, C_4 patru cercuri în plan și M_1, M_2 punctele de intersecție ale lui C_1 cu C_2 , N_1, N_2 punctele de intersecție ale lui C_2 cu C_3 , P_1, P_2 punctele de intersecție ale lui C_3 cu C_4 și Q_1, Q_2 punctele de intersecție ale lui C_4 cu C_1 . Să se demonstreze că M_1, N_1, P_1, Q_1 sunt conciclice
 $\Leftrightarrow M_2, N_2, P_2, Q_2$ sunt conciclice.*

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță

Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

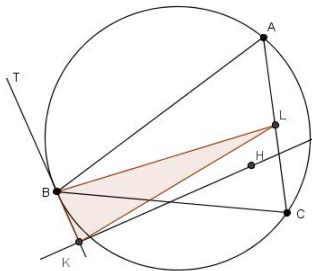
Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

Problema

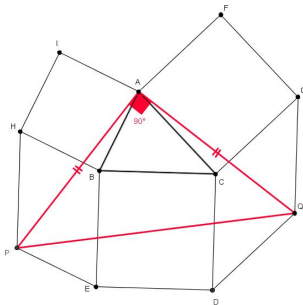
Dreapta T este tangentă la cercul circumscris triunghiului ascuțitunghic ABC în punctul B . Fie K proiecția ortocentrului triunghiului ABC pe dreapta T . Fie L mijlocul laturii AC . Să se arate ca triunghiul BKL este isoscel.

TST Iugoslavia 1992

Problema

Se construiesc în exteriorul triunghiului ABC pătratele $BCDE$, $CAFG$, $ABHI$. Fie $GCDQ$ și $EBHP$ paralelograme. Să se demonstreze că triunghiul APQ este isoscel.

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:

Haliță

Diana-Florina

Coordonator

științific:

Prof. Dr.

Sălăgean

Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

2011

DIDACTICA

MATEM-

ATICII

2012

- T. Andreescu, D. Andrica, *Complex numbers from A to ...*
Z. Birkhauser, Boston(2005)
- D. Andrica, N. Bișboacă *Numere Complexe. Probleme rezolvate din manualele alternative.* Editura Millenium(2000)
- D. Andrica, C. Varga, D. Văcărețu, *Teme și probleme alese de geometrie.* Editura ProMedia Plus, Cluj-Napoca(1997)
- V. Boskoff, L. Nicolescu, *Probleme practice de geometrie.* Editura tehnică(1990)
- L.S. Hahn, *Complex Numbers&Geometry.*The Mathematichal Association of America(1984)

N. Mihăileanu, *Utilizarea numerelor complexe în geometrie*.
Editura Tehnică, București (1968)

P.S. Modenov, *Problems in Geometry*. Mir Publishers -
Moscow(1981)

G. Sălăgean, *Geometria planului complex*, Editura
ProMedia Plus, Cluj-Napoca(1997)

A. Stan, *Sinteze matematice*, Editura Rafet(1997)

P.J. Nahin, *An imaginary tale. The story of $\sqrt{-1}$* ,
Princeton University Press(1998)

www.imomath.com

Aplicații ale
numerelor
complexe în
Geometrie

Absolvent:
Haliță
Diana-Florina
Coordonator
științific:
Prof. Dr.
Sălăgean
Grigore

Introducere

Capitolul I

Capitolul II

Probleme

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2011

DIDACTICA
MATEM-
ATICII
2012

Vă mulțumesc pentru atenție!

Absolvent: **Haliță Diana - Florina**